

The World Bank Group

IBRD IDA IFC MIGA ICSID

BANKA BOTËRORE

Workshop

Tiranë, 18 Qershor 2008

Naushad Khan/Belita Manka

IBRD dhe IDA

IBRD (Banka Nderkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim):

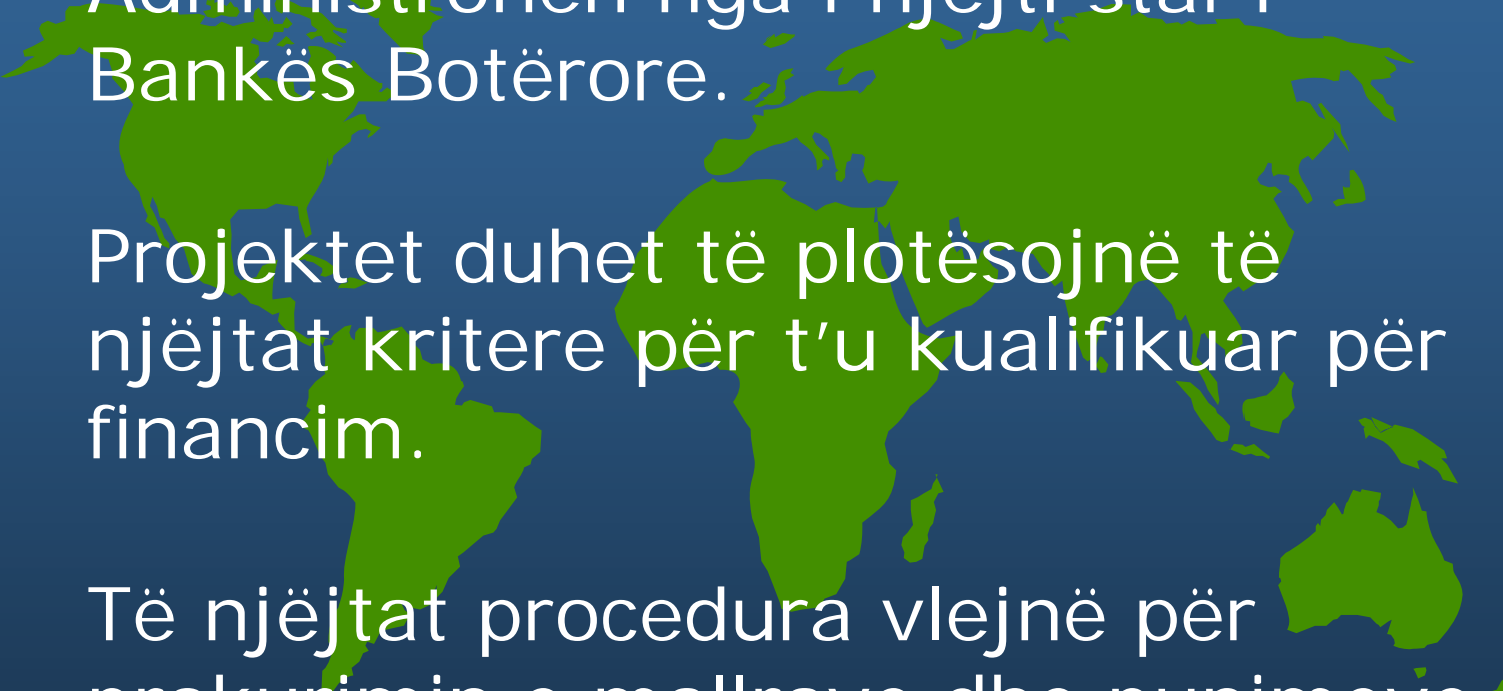
- 185 vende anëtare
- Reduktimi i varfërisë në vendet më të varfra me të ardhura të mesme dhe të mjaftueshme për kreditim
- Nëpërmjet huave, garancive, dhe shërbimeve analitike dhe këshillimore (jo-huadhënëse)

IDA

(Shoqata Ndërkombëtare për Zhvillim)

- 166 vende anëtare
- Burimi më i madh në botë për huatë pa interes dhe ndihmë me grante
- Ndihton vendet më të varfra

Huatë e IBRD dhe Kreditë e IDA

-
- ⇒ Administrohen nga i njëjti staf i Bankës Botërore.
  - ⇒ Projektet duhet të plotësojnë të njëjtat kritere për t'u kualifikuar për financim.
  - ⇒ Të njëjtat procedura vlejné për prokurimin e mallrave dhe punimeve.
  - ⇒ Të njëjtat procedura vlejné për përzgjedhjen e konsulentëve.

The World Bank Group

IBRD IDA IFC MIGA ICSID

Huadhënia e Bankës Botërore

Huadhënia, Tendencat
&
Cikli i Zhvillimit të Projektit

Për një botë pa varfëri

Huadhënia IBRD/IDA në vitin fiskal 2007

- ⇒ 301 operacione
  - ⇒ IBRD 112 (37%)
  - ⇒ IDA 189 (63%)

- ⇒ \$24.7 miliardë
  - ⇒ IBRD \$12.8 miliardë (52%)
  - ⇒ IDA \$11.9 miliardë (48%)
  - ⇒ 4% rritje nga FY2006

- ⇒ VF 2007 ishte në nivelin më të lartë në shtatë vjet (01–07)

Instrumenti Bazë i Huadhënies

Huadhënia për Investime

- ⇒ Për mallra, punime dhe shërbime
- ⇒ Projekte specifike të paracaktuara
- ⇒ Fokus afat-gjatë (5 deri në 10 vite)
- ⇒ Gamë e gjerë sektorësh
- ⇒ Prokurime dhe kalendar zbatimi të përcaktuara
- ⇒ 75 - 80 % e gjithë huadhënies të Bankës

Huadhënia për Politikën e Zhvillimit

- ⇒ Mbështet reformat politike dhe institucionale të vendeve në një sektor ose në ekonomi në tërësi
- ⇒ Fokus afat-shkurtër (1 në 3 vjet)
- ⇒ Jep financime me disbursim të shpejtë
- ⇒ 20 - 25 % e gjithë huadhënies të Bankës

Huadhënia e IBRD/IDA VF 2007 me anë të Instrumentit të Huadhënies

Totali i Operacioneve të Huadhënies

\$24.7 miliardë

⇒ Huadhënie në Investime

– \$18.4 miliardë

– 75% e totalit

⇒ Politikat e Zhvillimit

– \$6.3 miliardë

– 25% e totalit

Tendencat

2. Fokusi mbi sektorët:

- ⇒ ruralë
- ⇒ ujësjellës dhe kanalizime
- ⇒ ulja e varfërisë
- ⇒ arsimi, dhe
- ⇒ infrastruktura publike

Për një botë pa varfëri

Tendencat – Huadhënia në FY07 sipas Sektorëve Kryesorë

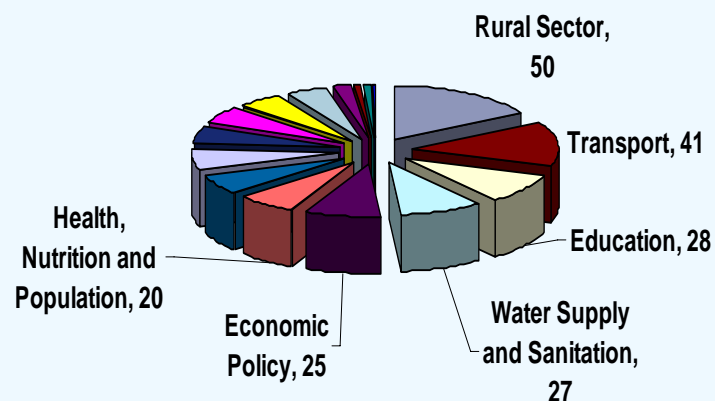
Sektorët kryesorë për Numër Projektësh

⇒ Ruralë:	17%
⇒ Transport:	14%
⇒ Arsim:	9%

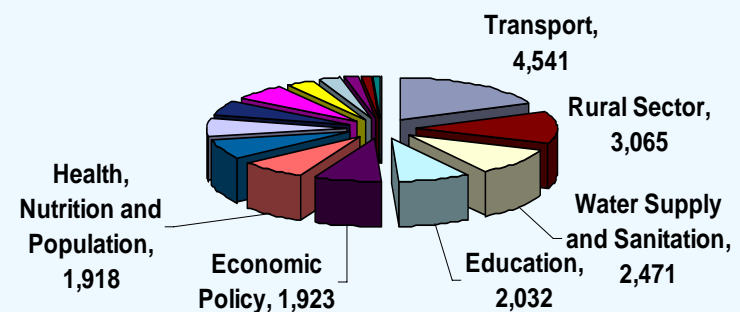
Sektorët kryesorë për Sasinë e Huadhënies

⇒ Transport:	18%
⇒ Ruralë:	12%
⇒ Ujësjetës & Kanalizime:	10%

FY07 Major Sector by Number of Project

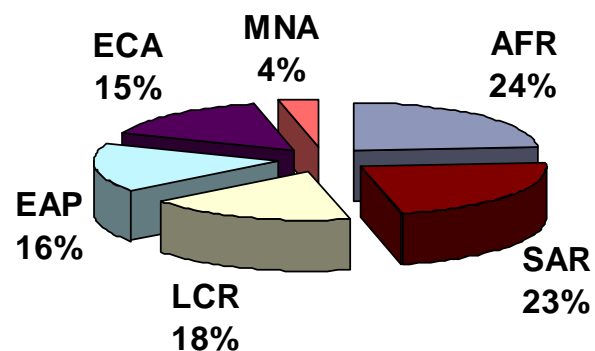
FY07 Major Sector by Lending Amount (US\$ M)

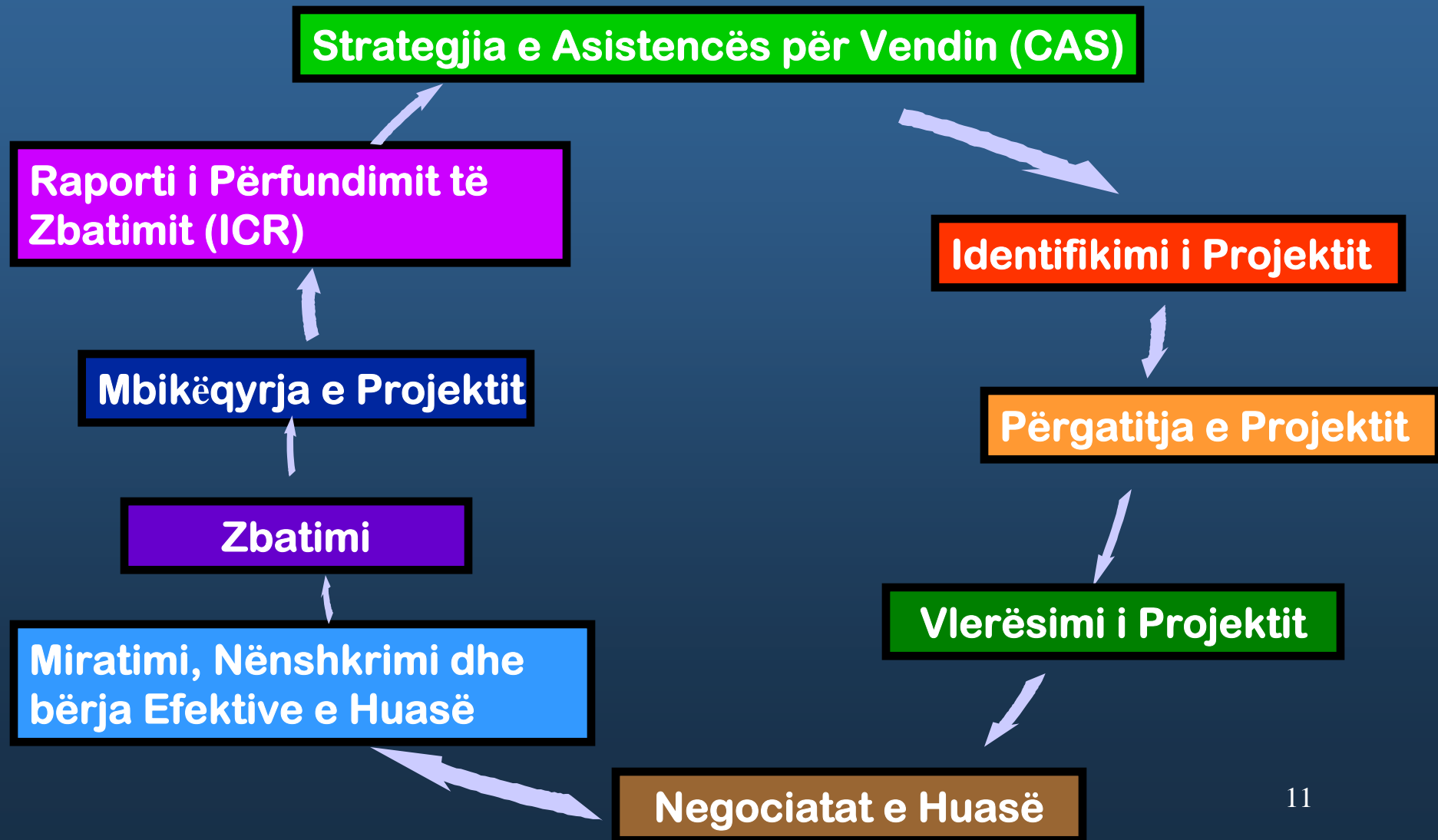
Huadhënia e IBRD/IDA për FY07 sipas Rajonit të Operacioneve

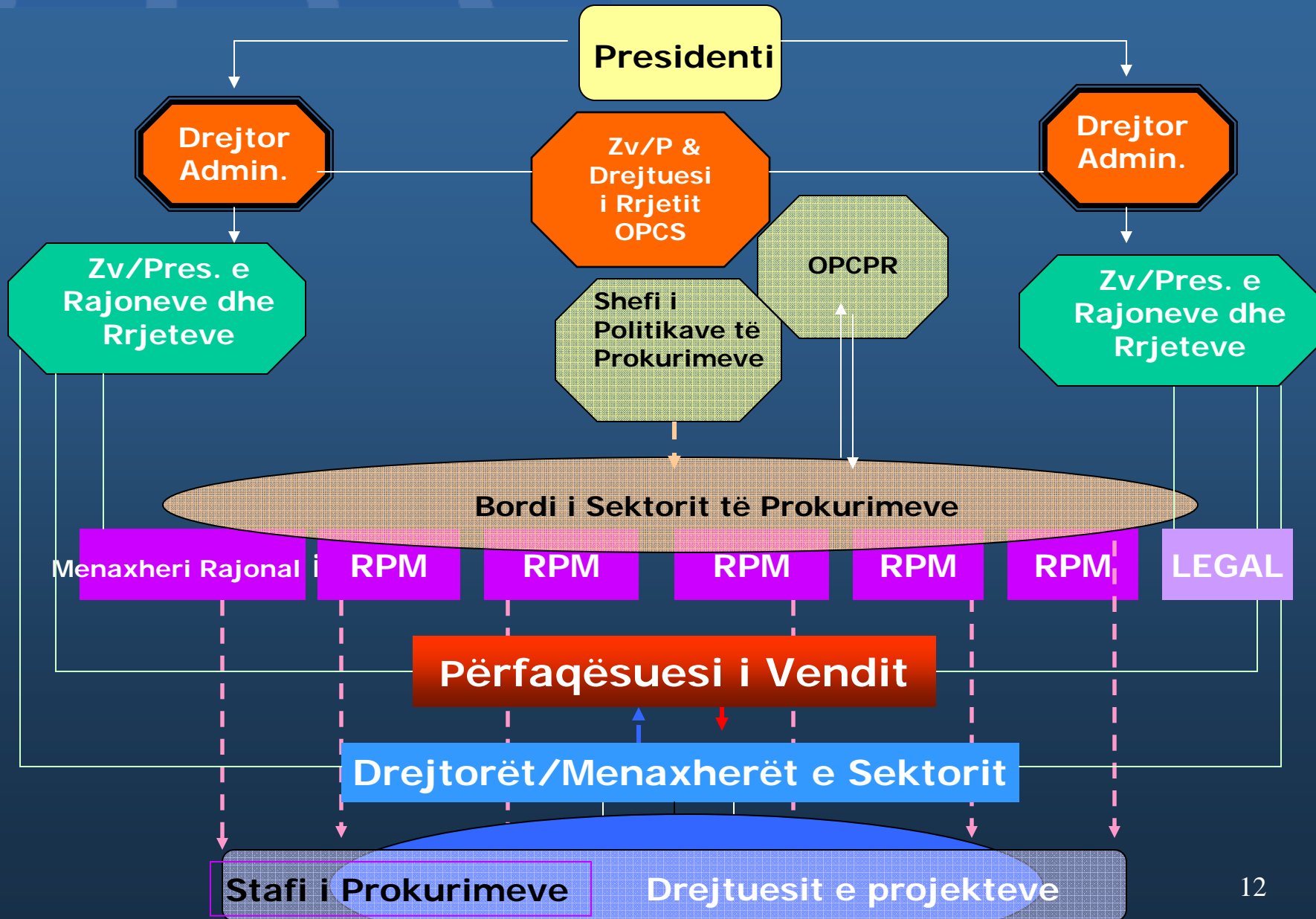
Rajoni	# Projek	%	\$ (US\$ M)	%
AFR	93	31%	5,797	23%
EAP	36	12%	4,044	16%
ECA	59	20%	3,762	15%
LCR	56	19%	4,553	18%
MNA	15	5%	908	4%
SAR	42	14%	5,632	23%
Gjithe Banka	301	100%	24,696	100%

Percentage of Lending Portfolio by Region and Amount

Cikli i Projektit të Investimit

The World Bank Group

IBRD IDA IFC MIGA ICSID

Prokurimet e Financuara nga Banka

Për një botë pa varfëri

Prokurimet në Huadhënien e Bankës

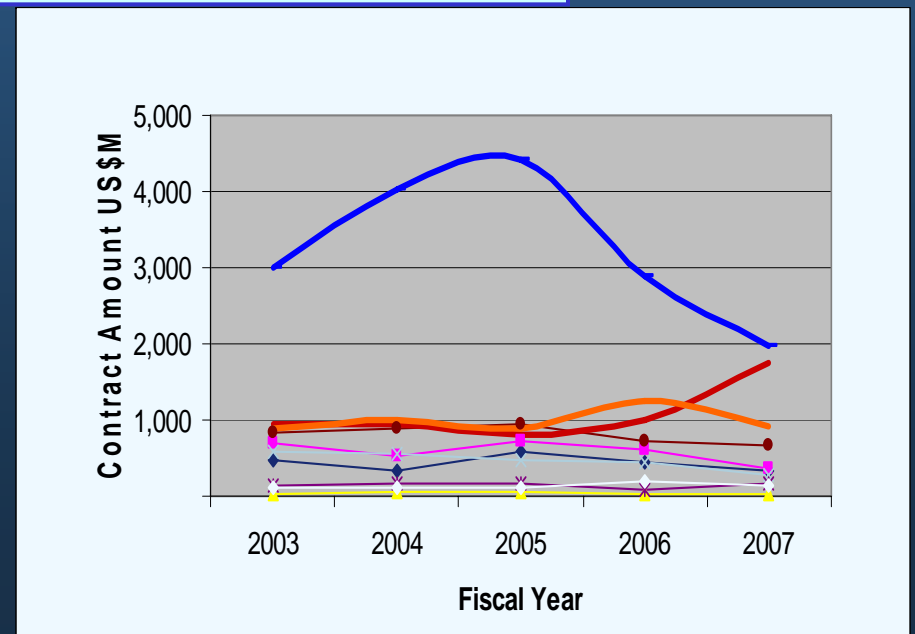
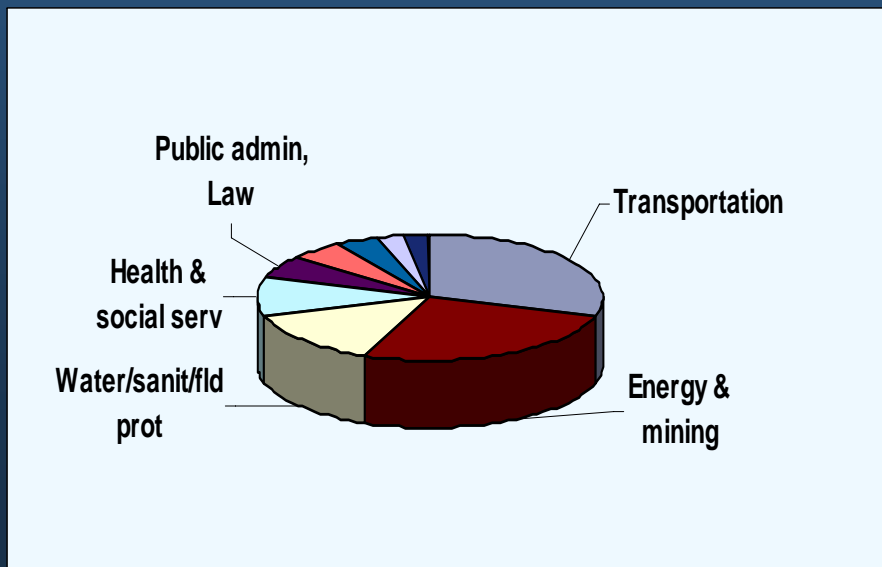
⇒ Projekte/programe Investimi

⇒ Administrimi dhe Reforma e sistemit të prokurimit publik në vendet huamarrëse

Kontratat Kryesore të IBRD/IDA

Sektorët Kryesorë në FY07 sipas
Vlerës së Kontratës

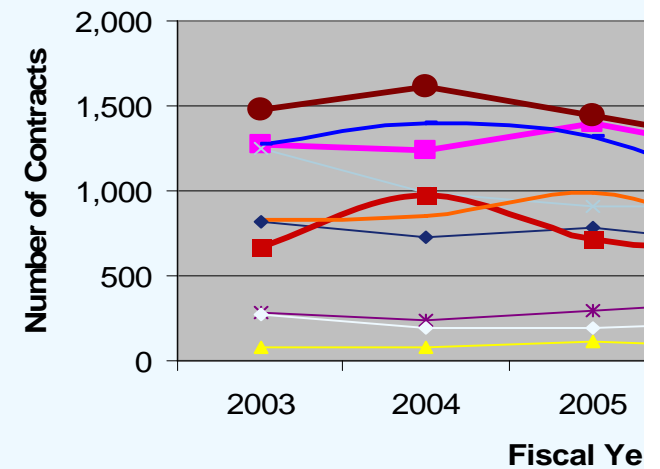
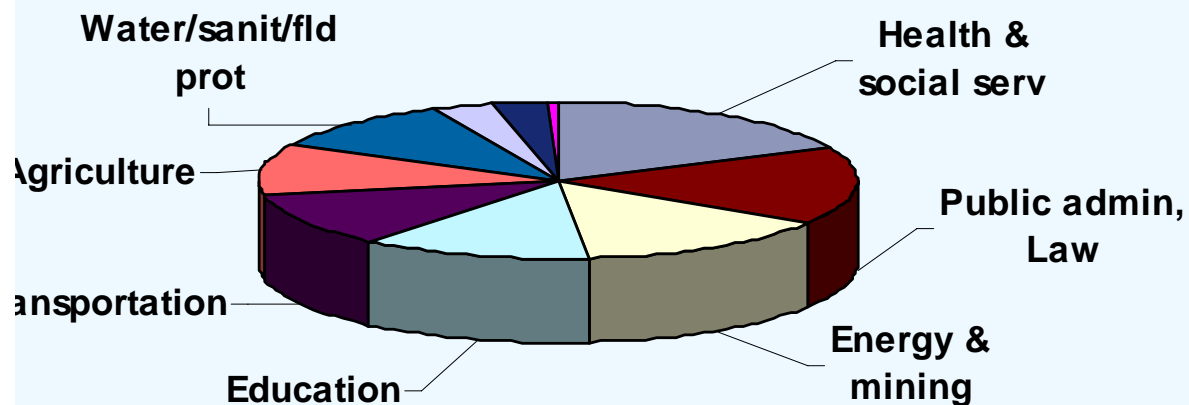
1. Transporti: 29%
2. Energji dhe miniera: 27%
3. Ujësjetës dhe kanalizime: 14%

Kontratat kryesore të IBRD/IDA

Sektorët kryesorë në FY07 sipas *Numrit të Kontratave*

1. Shërbimi shëndetësor & social: 18%
2. Administrata publike, ligji: 16%
3. Energji dhe miniera: 14%

Roli i Bankës

- ⇒ Identifikimi i projektit/programit
- ⇒ Vlerësimi i projektit/programit dhe riskut
- ⇒ Shkëmbimi i dijeve dhe informacionit
- ⇒ Mbikëqyrja e projektit/programit
- ⇒ Monitorimi i përputhjes me Marrëveshjen

Roli i Huamarrësit (Qeveria)

- ⇒ Identifikimi i projektit/programit
- ⇒ Hartimi, përgatitja dhe planifikimi i projektit/programit
- ⇒ Aplikimi për huanë/kredinë
- ⇒ Zbatimi i projektit/programit
- ⇒ Monitorimi i përputhjes me Marrëveshjet

Roli i Bankës në Prokurim

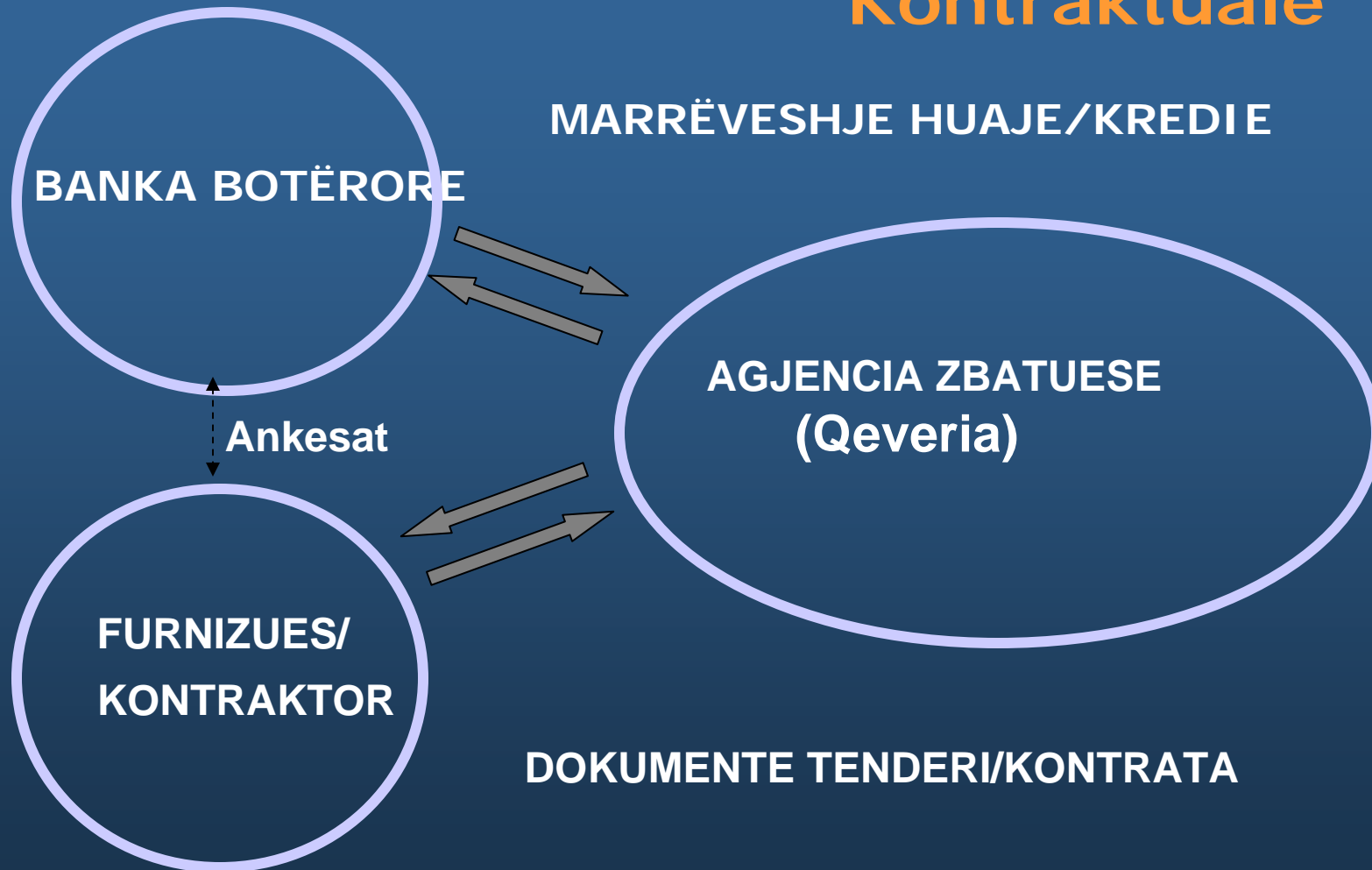
- ⇒ Vlerëson sistemin e vendit, kapacitetet e projektit për prokurime dhe risqet e mundshme;
- ⇒ Ndhmon Qeverinë për planifikimin e prokurimeve;
- ⇒ Ofron trainime/shkëmben njohuri për prokurimin;
- ⇒ Monitoron përputhjen me marrëveshjen e huasë/kredisë dhe planin e prokurimit;
  - Shqyrton paraprakisht procesin e prokurimit;
  - Shqyrton proceset e prokurimit a posteriori (pasi procesi ka mbaruar);
  - Shqyrton në mënyrë të pavarur;

Roli i Huamarrësit/Qeverisë në Prokurim

- ⇒ Hartimi i planit të prokurimit;
- ⇒ Përgatitja dhe nxjerrja e dokumenteve të tenderit;
- ⇒ Ftesë për oferta;
- ⇒ Marrja dhe vlerësimi i ofertave/propozimeve;
- ⇒ Vendos fituesin e kontratës;
- ⇒ Zbatimi/pagesë kontrate;
- ⇒ Monitorimi i përputhjes me marrëveshjen e huasë/kredisë dhe planin e prokurimit;
  - Auditimi i projekteve

Për një botë pa varfëri

Marrëdhëniet Kontraktuale

Parimet që Udhëheqin Politikat e Prokurimeve të Bankës Botërore

- ⇒ Nevoja për **ekonomi** dhe **efiçencë**;
- ⇒ Dhënia të gjithë ofertuesve të kualifikuar mundësisë për të konkuruar;
- ⇒ Nxitja e zhvillimit të **industrive kombëtare** në vendet huamarrëse;
- ⇒ Proçesi i prokurimit të jetë **transparent**;

Për një botë pa varfëri

Udhëzuesit e Prokurimeve

(Maj 2004, Rishikuar në Tetor 2006)

Mallra dhe Punime

- I. Hyrje
- II. Tenderi i Hapur Ndërkombëtar
- III. Metoda të Tjera Prokurimi;
- IV. Shtojcat

Shërbime Konsulence

- I. Hyrje
- II. Përzgjedhje në bazë të Cilësisë dhe Kostos;
- III. Metoda të Tjera Përzgjedhjeje;
- IV. Llojet e Kontratave dhe Dispozita të Rëndësishme;
- V. Përzgjedhje e Konsulentëve Individualë;
- VI. Shtojca.

Për një botë pa varfëri

Rishikime të Udhëzuesve të Prokurimeve dhe Konsulencës Maj 2004

- ⇒ Ofertues nga të gjithë vendet marrin pjesë;
- ⇒ Huamarrësit mund të përdorin procedurat e prokurimit elektronik (nga publikimi deri te tenderimi i plotë);
- ⇒ Sigurimi i ofertës sipas gjykit të huamarrësit;
- ⇒ Njoftimet publikohen në UNDB dhe dgMarket për të gjithë Tenderat e Hapur Ndërkombëtar dhe kontratave të konsulencës me vlerë të madhe se \$200,000.

Rishikimet (Maj 2004) – vazhdim

- ⇒ Publikim i përmirësuar i rezultateve;
- ⇒ Mashtrimi dhe korrupsioni të përmirësuar për të përfshirë praktikat shtrënguese;
- ⇒ Huamarrësit të deklarojnë në Dokumentat e Tenderit nëse do të shqyrtohen oferta alternative;
- ⇒ Plan prokurimi vjetor ose 18-mujor – përshtatshmëri më e mirë me nevojat e projektit.

Dispozitat e Mashtimit & Korrupsionit (Paragrafi 1.14 ose 1.22)

Përkufizime:

- Praktikë Korruptive;
- Praktikë Mashtuese;
- Praktikë Marrëveshjeje të Fshehtë;
- Praktikë Detyruese;
- Praktikë penguese (e re)

Për një botë pa varfëri

Dispozitat e Mashtrimit & Korrupsionit

1.14 ose 1.22 Mashtrimi dhe Korrupsioni

Është politikë e BB të kërkojë që Huamarrësit (përfshirë përfituesit e huave të Bankës), si dhe ofruesit, furnizuesit **dhe nën-kontraktorët** nën kontratat e financuara nga Banka, respektojnë standartet më të larta të etikës gjatë prokurimit dhe ekzekutimit të këtyre kontratave. [\[1\]](#)
Mbështetur në këtë politikë, Banka:

[\[1\]](#) Në këtë kontekst, çdo veprim nga një ofrues, furnizues, kontraktor, apo një nënkontraktor për të ndikuar procesin e prokurimit apo zbatimin e kontratës për avantazhe të pamërituara është i gabuar.

Dispozitat e Mashtrimit & Korrupsionit Përkufizime

Praktika Korruptive

Ofrimi, dhënia, marrja apo kërkimi, drejtpërdrejt apo tërthorazi, e çdo gjëje me vlerë për të ndikuar në mënyrë të gabuar veprimet e një pale të tretë.

Praktika Mashtruese

Çdo veprim apo mosveprim, përfshirë një keqpërfaqësim, që qëllimisht ndikojnë apo përpiqen të ndikojnë, një palë për të marrë një përfitim financiar apo përfitime të tjera apo për të mënjnuar një detyrim.

Për një botë pa varfëri

Dispozitat e Mashtrimit & Korrupsionit Përkufizime

Praktika e Marrëveshjes së Fshehtë

Një marrëveshje ndërmjet dy ose më shumë palëve, e përgatitur për të arritur një synim të gabuar, përfshirë ndikimin e paligjshëm të veprimeve të një pale tjetër.

Praktika Detyruese

Cënimi ose dëmtimi, apo kërcënimi për të cënuar ose dëmtuar, drejtpërdrejt ose tërthorazi, çdo palë apo pronën e palës, për të ndikuar në mënyrë të paligjshme veprimet e një pale.

Për një botë pa varfëri

Dispozitat e Mashtrimit & Korrupsionit Përkufizime

Praktika Penguese

- (aa) shkatërrimi, falsifikimi, ndryshimi apo fshehja e qëllimshme e materialeve faktike për një hetim apo deklarinimet e gënjeshtërtë hetuesve për të penguar materialisht një hetim të Bankës të akuzave për një praktikë korruptive, mashtruese, detyruese apo marrëveshje të fshehtë; dhe/ose kërcënimi, ngacmimi apo frikësimi i çdo pale për ta ndaluar të tregojë informacion lidhur me hetimin apo për të kryer hetimin; ose
- (bb) akte që synojnë pengimin material të ushtrimit të të drejtave të hetimit dhe auditimit të Bankës të përcaktuara nga paragrafi 1.14 (e) më poshtë.

Për një botë pa varfëri

Mashtrimi dhe Korrupsioni

- ⇒ Palët pritet të respektojnë standartet më të larta etike;
- ⇒ Banka rezervon të drejtën e auditimit të llogarive të firmës dhe dokumentacionin e kontratës;
- ⇒ Sanksionet e Bankës:
  - Refuzimi i propozimit për dhënien e kontratës;
  - Anullimi i pjesës së huasë;
  - Perfshirja e firmës në listen e zezë për një periudhë kohe ose përgjithmonë;
  - Lista e firmave të ndaluara është afishuar në faqen e internetit të Bankës Botërore:
<http://www.worldbank.org/debarr>

Për një botë pa varfëri

The World Bank Group

IBRD IDA IFC MIGA ICSID

Hotline Kundër Korrupsionit

Departamenti i Integritetit Institucional (INT)

Pa pagesë: **1-800-831-0463** (24 orë/ditë)

704-556-7046

Me postë: **PMB 3767**
13950 Ballantyne Corporate Place
Charlotte, NC 28277, USA

Tel: 202-458-7677 Fax: 202-522-7140

E-mail: investigations_hotline@worldbank.org

website: www.worldbank.org/integrity

Klikoni ne "[Online Complaint Form](#)"

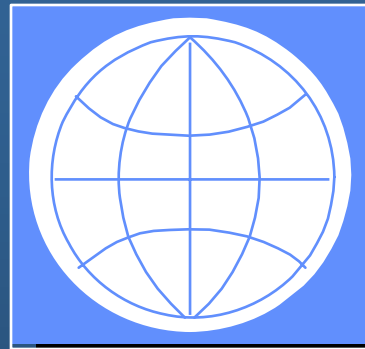
Pranohen thirrje anonime.

Ju lutemi jini sa më specifike që të **jetë** e mundur.

Për një botë pa varfëri

The World Bank Group

IBRD IDA IFC MIGA ICSID

Prokurimi i Mallrave, Punimeve dhe Shërbimeve

Për një botë pa varfëri

Tenderi i Hapur Ndërkombëtar (ICB)

- ⇒ Njoftim ndërkombëtar;
  - UNDB online dhe dgMarket i Development Gateway
- ⇒ Dokumentat Standarte të Tenderit
  - Faqja: www.worldbank.org
- ⇒ Hapja publike e ofertave;
- ⇒ Vlerësimi dhe krahasimi i ofertave

Tenderi i Hapur Ndërkombëtar (ICB)

- ⇒ Kontrata i jepet “ofertës së pranueshme” më të ulët sipas vlerësimit;
- ⇒ Publikimi i dhënies së kontratës;
- ⇒ Preferencat Vendase sipas Shtojcës 2 të ICB

ICB – Kushtet e Pagesës

- ⇒ Kursi i fiksuar i këmbimit;
- ⇒ Rregullimi i çmimit;
- ⇒ Nuk ka kërkesa për financimin;
- ⇒ Parapagesa;
- ⇒ Letër-Kreditë;
- ⇒ Pagesat e drejtpërdrejta.

Metoda të Tjera

- ⇒ LIB – Tender i Kufizuar Ndërkombëtar;
  - Ftesë e drejtpërdrejtë për furnizuesit
- ⇒ NCB – Tender i Hapur Kombëtar
  - Rregullat e vendit, me disa ndryshime nëse është e nevojshme;
- ⇒ Blerje
  - Oferta çmimesh nga të paktën tre furnizues
- ⇒ Kontraktim i Drejtpërdrejtë
  - Rindërtim, pjesë këmbimi, etj.

Metoda të Tjera

⇒ Force Account

- përdorimi i personelit dhe pajisjeve të vetë huamarrësit

⇒ Prokurim në bazë të Performancës

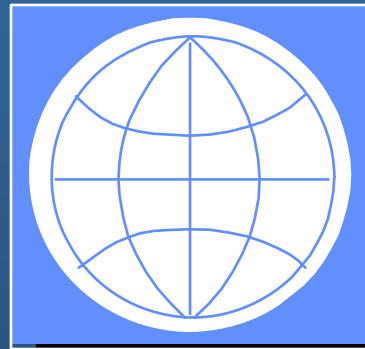
- Pagesat bëhen për rezultate të matshme (psh. Mirëmbajtja e rrugëve)

⇒ Pjesëmarrja e Komunitetit në Prokurim

- Për qëndrueshmërinë e projektit ose për objektiva specifike sociale

The World Bank Group

IBRD IDA IFC MIGA ICSID

Mundësitë e Biznesit

Për një botë pa varfëri

Si të Gjurmoni Mundësitë

⇒ Faqja e internetit e Bankës
Botërore www.worldbank.org

- Strategjia e Asistencës për Vendin
- Strategjia e Mbështetjes së Sektorit
- Përmbledhja Mujore Operacionale
- Dokumenti i Informacionit të Projektit
- Dokumenti i Vlerësimit të Projektit

Si të Gjurmoni Mundësitë

- ⇒ UN Development Business dhe dgMarket (shërbime online në bazë tarifash)
- ⇒ www.devbusiness.com
www.dgmarket.com
- ⇒ Njoftime të Përgjithshme Prokurimi
  - Kërkesa për Shprehje Interesi
  - Ftesa për parakualifikim
  - Ftesa për ofertë (të referuara edhe si Njoftime Specifike Prokurimi)

Për të mësuar më shumë

www.worldbank.org/procure

Udhëzimet e prokurimit

Dokumenti standart i tenderit
dhe Dokumentet e Propozimit

Dhe më shumë!

Për një botë pa varfëri

Udhëzues për Ofruesit

Shtojca 3 e Udhëzimeve

- ⇒ Roli i ofruesit;
- ⇒ Adresoni të gjithë kërkesat apo ankesat klientit – huamarrësit;
- ⇒ Dërgoni kopje të korrespondencës Bankës ose i shkruani Bankës drejtpërdrejt, në rastet kur huamarrësit nuk përgjigjen menjëherë, ose komunikimi është një ankesë kundër huamarrësit.
- ⇒ Adresojuni Drejtuesit të projektit të Bankës Botërore, një kopje për Drejtuesin e Zyrës së BB per Vendin dhe Menaxherin Rajonal të Prokurimeve;
- ⇒ Ofruesit mund të kërkojnë një informacion;

Për një botë pa varfëri

Si të fitohet – shkurtimisht

- ⇒ Lexoni gjithçka që keni mundësi;
- ⇒ Vendosni kontakte në vend (nëse jeni firmë e huaj);
- ⇒ Identifikoni partnerët lokalë;
- ⇒ Respektioni zakonet lokale;
- ⇒ Zgjidhni problemin e klientit. Mos impononi mendimin tuaj.

Si të fitohet – shkurtimisht

- ⇒ Përgjigjuni saktësisht specifikimeve teknike.
- ⇒ Paqartësi? Pyetni drejtpërdrejt, MOS hamendësoni apo supozoni.
- ⇒ Dorëzoni ofertën/propozimet në kohë. Ofertat që janë edhe një minutë vonë do të refuzohen.
- ⇒ Vlerësoni konkurrencën. Konkuroni atje ku JU jeni konkurues.

Faleminderit!

Pyetje dhe Përgjigje